

lertid en mere praktisk Bemærkning. Endvidere er den kostbare Opfyldning i en Fods Højde omkring Drainrørene vistnok ikke fornøden, og ligeledes anseer jeg Bestemmelsen om de tolv smaa Brønde for at kontrollere Rørene for kostbar og overflødig; men hvad der som sagt for mig har været i Høj Grad mærkeligt, ere de gjorte Overslag, saa at jeg synes, der har været god Grund for Udvalget til den Bestemmelse, som jeg meget skal tilraade, at Arbeidet bliver at udføre ved Auktion.

N. Sags: Jeg vil blot tillade mig at give lidt nærmere Oplysning om de Grunde, der have bevæget Fleertallet til at foreslaae, at de 25,000 Rbd., der ere foreslaaede til Aflysning af den Aarhus Vandmølle tilkommende Eneret, ikke bevilges. Det er en Selvsølge, at Ministeren, naar han venter en Udgift, tagerer, hvad den mulig kan beløbe sig til, men naar vi ikke vente en Udgift, naar vi troe, at det er umuligt, at den skal behøves, saa kunne vi ikke Andet end foreslaae Thinget, at Summen udgaaer. Det gjør mig forsaavidt ondt, at dette Tal af 25,000 Rbd. er kommet frem, thi naaget uvillige Mænd naturligviis ikke ledes af saadanne Hensyn, at der kan være 25,000 Rbd. at faae, saa er det dog altid slemt at see paa et saa stort Beløb, naar der er Tale om en Taxation. Den ærebe Minister har antaget som en Selvsølge, at der her skal være en Erstatning at hde, men vi antage som en Selvsølge, at der ingen Erstatning kan blive ydet; den ærebe Minister meente endog, at det vilde være uretfærdigt, om der ikke blev givet nogen Erstatning, men Fleertallet mener tværtimod, at det vilde være høist uretfærdigt, om der her blev nogen Erstatning at udbetale, og jeg skal tillade mig at sige hvorfor. Det vil maaskee være i mange af de ærebe Herrers Erindring, at vi for næsten 8 Aar siden her i Thinget behandlede en Lov, som gik ud paa at give Erstatning til Barde og Aarhus Møller; Erstatningen til Barde Mølle gik igjennem Thinget, da derved Intet var at bemærke, hvorimod Forslaget for Aarhus Mølles Bedkommende forkastedes, og denne Sag har nu, saaledes som den ærebe Ordfører oplyste, i den mellemliggende Tid

været Gjenstand for forskjellige Forhandlinger. Det blev dengang oplyst, at Aarhus Mølle vel har Eneret til at male for Aarhus By, men denne Eneret er vel at mærke belemt med den Byrde, at Mølleren skal male en Td. Rug for 12³/₅ β. og en Td. Byg for 9²/₅ β., og jeg vil nu overlade til de ærebe Herrers Bedømmelse, som vide, hvad det koster at male Korn, om det kan siges at være nogen sær Begunstigelse at være eneberettiget til under saadanne Betingelser at male for en By med 11 å 12,000 Indbyggere, eller om det ikke snarere maatte synes at være en stor Byrde, der hvilede paa denne Mølle, at den var forpligtet til at male til denne Priis, der er saa overordentlig meget lavere end den gangbare. Naar der altsaa er Spørgsmaal om en saakaldet Erstatning for Ophøret af denne Eneret, skalde man virkelig snarere troe, at vi, dersom et gjensidigt Brav kunde gjøres, maatte paa Statskassens Begne forvente os tilkjendte en ikke uanselig Sum, for at løse Møllen fra den Forpligtelse at male til de af mig nævnte Priiser, og naar nu endvidere Gieren af Aarhus Mølle efter Alt, hvad jeg har hørt, er en meget brav og særdeles dhgtig Mand, som driver en stor Forretning med Udførsel af, hvad han maler paa sin Mølle, saa skalde det synes at maatte være en overordentlig Byrde for ham at skulle male snart een, snart 1¹/₂ Skæppe, snart ¹/₂ og snart 1 Tønde Rug, forsfagt, hvilket som helst større eller mindre Kvantum Korn, til de af mig opgivne Priiser; han maatte snarere meget bede om at være fri derfor. Skalde imidlertid det Uhorste, det aldeles Arimelige indtræffe, at der blev tilkjendt ham en stor Erstatning for at være fri for at male Korn til disse Priiser, saa vil jeg bede Regjeringen tage under nøie Overveielse, om den da ikke som Nødværge vil foreholde Mølleren hans Skøde. Jeg vil bede Regjeringen at eftersee det første Skøde, som er af 10de August 1664, og hvori der forekommer Følgende: At naar Kongen eller nogen af hans Efterfølgere forlange at tilbagekjøbe Møllen med dertil hørende Gods for 11,000 Rbd., saa skal Mølleren være forpligtet til at afstaae den; og da jeg nu maa antage, at alle de Skøder, som ligge mellem Aarene 1664 og 1862, ere